

Standpunt getuigschrift basisonderwijs

(mei 2019)

Inhoudsopgave

1.	Situering	3
1.1.	Noodzaak standpunt	3
1.2.	Begripsomschrijving	3
1.3.	Probleemstelling	3
2.	Wettelijk kader	4
2.1.	Voorwaarden	4
2.2.	Schoolreglement	4
2.3.	Procedure toekennen getuigschrift	4
2.4.	Niet toekennen van het getuigschrift	5
2.4.1.	Bezwaar	5
2.4.2.	Beroep	6
3.	Standpunt 'Uitgangspunten bij het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs'	8

1. Situering

1.1. Noodzaak standpunt

Scholen vragen geregeld een standpunt van de begeleidingsdienst m.b.t. het getuigschrift basisonderwijs.

Eigen vaststellingen van pedagogisch begeleiders (o.m. bij betwistingen van de beslissingen van de klassenraad) wijzen op een aantal knelpunten die de nood aan een standpunt onderstrepen.

Nieuwe regelgeving maakte het noodzakelijk om het standpunt dat we in juni 2015 uitbrachten te actualiseren.

1.2. Begripsomschrijving

Kinderen die regelmatig naar school gaan in een erkende school voor gewoon basisonderwijs of voor gewoon lager onderwijs en die in voldoende mate de eindtermgerelateerde leerplandoelen behalen, krijgen op het einde van de lagere school een getuigschrift basisonderwijs.

Aan leerlingen uit het buitengewoon lager onderwijs en aan leerlingen met een individueel aangepast curriculum in het gewoon lager onderwijs kan een getuigschrift basisonderwijs worden uitgereikt indien de voor deze leerlingen vooropgestelde leerdoelen door de onderwijsinspectie als gelijkwaardig worden beschouwd met die van het gewoon lager onderwijs.

Het 'getuigschrift basisonderwijs' is een voorwaarde om in het eerste leerjaar A van het gewoon voltijds secundair onderwijs te kunnen starten.¹

De voorziene maatregel om kinderen die het 'getuigschrift basisonderwijs' niet krijgen een 'getuigschrift van bereikte doelen' te geven, is afgevoerd. Men heeft rekening gehouden met de bezwaren die de verschillende onderwijsverstrekkers inbrachten en de vraag om te kunnen blijven inzetten op een brede evaluatie van leerlingen en op een systeem van brede informatiedeling tussen basisonderwijs en secundair onderwijs. Zo kan informatie over welke doelen de leerlingen op het einde van het basisonderwijs hebben verworven, beter deel uitmaken van de BASO-fiche die basisscholen gebruiken om de secundaire school te informeren.

1.3. Probleemstelling

We stellen volgende knelpunten vast:

- De klassenraad wil weten welke norm ze kan hanteren bij beslissingen over het al dan niet uitreiken van het getuigschrift.
- De klassenraad is soms te weinig op de hoogte van het wettelijk kader m.b.t. het getuigschrift.
- De klassenraad staat soms te weinig stil bij de validiteit en betrouwbaarheid van de evaluatie.
- De klassenraad heeft nood aan richtlijnen m.b.t. de procedure bij het al dan niet uitreiken van een getuigschrift
- De klassenraad heeft soms vragen i.v.m. het mee in rekening brengen van STICORDI-maatregelen.

---

¹ Een leerling die het 'getuigschrift basisonderwijs' niet behaalt, start in het eerste leerjaar B van de eerste graad van het secundair onderwijs. Overstappen naar de A-stroom is enkel mogelijk indien de leerling 1B met vrucht beëindigt. De leerling ontvangt dan het getuigschrift basisonderwijs en kan starten in 1A. Starten in 2A kan enkel mits gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad. Meer details vind je in [Omzendbrief SO 64 artikel 9.2](#)

2. Wettelijk kader

2.1. Voorwaarden

- In het decreet basisonderwijs lezen we (art 53) dat elke school op voordracht en na beslissing van de klassenraad een getuigschrift basisonderwijs kan uitreiken aan de regelmatige leerlingen² uit het gewoon lager onderwijs. De klassenraad oordeelt autonoom of een regelmatige leerling in voldoende mate de ‘eindtermgerelateerde leerplandoelen’³ heeft bereikt om een getuigschrift basisonderwijs te bekomen.
- De leerplannen van de verschillende onderwijsverstrekkers bevatten naast de eindtermgerelateerde leerplandoelen ook eigen doelen. Met het wijzigen van de vroegere norm ‘in voldoende mate de leerplandoelen bereiken’ in ‘in voldoende mate de eindtermgerelateerde leerplandoelen bereiken’ wil de Vlaamse Regering meer uniformiteit bekomen tussen de scholen van de verschillende onderwijsverstrekkers.
- “De koppeling tussen het getuigschrift en die doelen uit het leerplan die het bereiken van de eindtermen beogen, impliceert zeker niet dat scholen geen andere doelen meer mogen aanbieden bovenop (verdiepend) of naast (verbredend) de eindtermen. Het blijft de bedoeling dat elke leerling zo ver mogelijk gebracht wordt. Dit staat los van de meer uniforme waarde die inzake het getuigschrift basisonderwijs nagestreefd wordt. Het staat scholen ook vrij om in hun evaluatiedocumenten aan te geven wat de leerling bovenop het getuigschrift basisonderwijs reeds bereikt heeft. Dit kan evenwel niet op het getuigschrift basisonderwijs aangebracht worden aangezien hiervoor niet afgeweken kan worden van de voorziene modellen.”⁴
- De procedure in het buitengewoon lager onderwijs en voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC) in het gewoon lager onderwijs loopt gelijk aan die voor het gewoon lager onderwijs. Alleen dient voorafgaand bij de onderwijsinspectie een gelijkwaardigheid⁵ van de voor deze leerlingen vooropgestelde leerdoelen met die van het gewoon lager onderwijs aangevraagd te worden (art 54).

2.2. Schoolreglement

- In het schoolreglement moet de procedure opgenomen worden volgens dewelke getuigschriften basisonderwijs worden toegekend (art 37 §3.2).
- Ook moet de procedure opgenomen worden volgens dewelke een beroep kan ingediend worden tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift basisonderwijs (art 37 §3.2).

2.3. Procedure toekennen getuigschrift⁶

- De directie maakt uiterlijk op 20 juni een volledige lijst op van regelmatige leerlingen die het lager onderwijs zullen voltooien op het einde van het lopende schooljaar.
- Na 20 juni en vóór het einde van het schooljaar beslist de klassenraad bij meerderheid van stemmen over de toekenning van het getuigschrift basisonderwijs per individuele leerling op grond van alle

---

² Wat de wetgever verstaat onder ‘regelmatige leerling’ wordt verduidelijkt in artikel 20 van het [decreet basisonderwijs](#). Bijkomende voorwaarde is dat de leerlingen vóór 1 januari van het lopende schooljaar al acht jaar geworden is

³ Of m.a.w. ‘de doelen uit het leerplan die het bereiken van de eindtermen beogen’

⁴ Uit [omzendbrief BaO/98/11](#) en [omzendbrief BaO/2002/2](#)

⁵ Zie [omzendbrief BaO/2002/2](#)

⁶ De info uit deze rubriek komt uit [omzendbrief BaO/98/11](#) en uit het [GO! model van schoolreglement voor het basisonderwijs](#)

beschikbare info⁷. Bij staking van stemming beslist de voorzitter van de klassenraad.

De klassenraad is het team van personeelsleden dat onder leiding van de directeur of zijn afgevaardigde samen de verantwoordelijkheid draagt voor de begeleiding van en het onderwijs aan een bepaalde leerlingengroep of individuele leerling.

- De beraadslaging van de klassenraad wordt schriftelijk vastgelegd. Elk lid van de klassenraad is hierover tot geheimhouding verplicht. De notulen van de beraadslaging van de klassenraad worden opgenomen in een speciaal register en gedurende 15 jaar op school bewaard, waar de onderwijsinspectie ze kan raadplegen. In dit register wordt naast de naam, voornaam en geboortedatum van elke leerling vermeld of het getuigschrift basisonderwijs al dan niet werd uitgereikt⁸. De voorzitter en alle leden van de klassenraad ondertekenen de notulen.
- De getuigschriften worden ondertekend door
  - de voorzitter van de klassenraad;
  - tenminste de helft van de leden van de klassenraad;
  - de houd(st)er van het getuigschrift;
  - de directeur of algemeen directeur
- De evaluatiedocumenten (schriftelijke proeven, de opgaven van mondelinge proeven, observatiedocumenten, ...) worden bewaard tot en met 31 augustus van het schooljaar dat volgt op het schooljaar waarop ze betrekking hebben.
- Elke leerling die het getuigschrift basisonderwijs bij het voltooien van het lager onderwijs niet behaalt, ontvangt een verklaring over het aantal en soort gevolgde jaren lager onderwijs en een motivatie waarom het getuigschrift basisonderwijs niet werd gehaald, met inbegrip van eventuele aandachtspunten voor de toekomst.
- De beslissing omtrent het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs wordt uiterlijk op 30 juni aan de ouders meegedeeld worden.
- Tegen het niet verkrijgen van het getuigschrift basisonderwijs kan door de ouders beroep aangetekend worden (zie 2.4).
- Het getuigschrift basisonderwijs kan niet ingehouden worden omwille van onbetaalde schoolfacturen. De Commissie Zorgvuldig Bestuur stelt dat betwistingen rond onbetaalde rekeningen geen gevolgen mogen hebben voor het recht op onderwijs. En dus zijn sancties, zoals het niet uitreiken van een rapport of een getuigschrift basisonderwijs, of het kind van school sturen wegens onbetaalde schoolrekeningen, niet toegestaan.

2.4. Niet toekennen van het getuigschrift

2.4.1. Bezwaar

- We adviseren om onmiddellijk na de deliberatie van de klassenraad een overleg te organiseren voor ouders waarvan de kinderen geen getuigschrift basisonderwijs behalen. Tijdens dit onderhoud zullen ouders inzage krijgen in het dossier en worden de elementen aangegeven die geleid hebben tot de genomen beslissing. Aan de ouders wordt tevens de geformaliseerde beslissing overhandigd waaruit blijkt dat aan de leerling geen getuigschrift basisonderwijs wordt uitgereikt. De ouders worden op de hoogte gebracht van de beroepsprocedure en van de mogelijkheden om in het secundair onderwijs het getuigschrift basisonderwijs te behalen na het eerste leerjaar B van de eerste graad.⁹

⁷ Er moet geen afzonderlijk dossier per leerling meer opgemaakt worden.

⁸ Een afzonderlijke lijst is niet meer nodig.

⁹ Leerlingen zonder 'getuigschrift basisonderwijs' moeten starten in 1B. Overstappen naar de A-stroom is enkel mogelijk indien de leerling 1B met vrucht beëindigt. De leerling ontvangt dan het getuigschrift basisonderwijs en kan starten in 1A. Starten in 2A kan enkel mits gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad. Meer details over de toelatingsvoorwaarden voor 1A en 1B vind je [hier](#)

- Indien de school zelf het initiatief niet neemt tot overleg dienen de ouders uiterlijk op 1 juli de beslissing van niet toekennen van het getuigschrift basisonderwijs in ontvangst te hebben genomen. Indien de ouders niet akkoord gaan met de genomen beslissing volgt er, op vraag van de ouders, een overleg met de directeur of zijn afgevaardigde, binnen een termijn van drie werkdagen. De school kan dit overleg niet weigeren. Van het overleg wordt een schriftelijke neerslag gemaakt. De bedoeling van dit overleg is om alsnog tot een overeenkomst te komen zonder dat de formele beroepsprocedure opgestart moet worden.
- Na dit overleg dat plaats vond hetzij op initiatief van de school, hetzij op initiatief van de ouders zijn volgende scenario's mogelijk:
  - De ouders zijn ervan overtuigd dat de klassenraad de juiste beslissing heeft genomen en aanvaarden het attest met vermelding van aantal en soort van gevolgde schooljaren en de schriftelijke motivering voor het niet toekennen van het getuigschrift..
  - De directeur of zijn afgevaardigde beslist om de klassenraad opnieuw te laten samenkomen. De klassenraad kan dan het 'getuigschrift basisonderwijs' alsnog toekennen of bij de oorspronkelijke beslissing blijven.
  - De directeur of zijn afgevaardigde beslist om de klassenraad niet opnieuw te laten samenkomen.

2.4.2. Beroep

- De beslissing van de directeur of zijn afgevaardigde om de klassenraad niet samen te laten komen of de beslissing van de opnieuw samengekomen klassenraad, moet door de ouders schriftelijk in ontvangst genomen worden op een datum die voorzien is in het schoolreglement. De school wijst de ouders hierbij schriftelijk op de mogelijkheid tot beroep. Als de ouders de beslissing op de voorziene datum niet in ontvangst nemen, wordt ze toch geacht in ontvangst genomen te zijn.
- Wanneer hierna de betwisting blijft bestaan kunnen de ouders schriftelijk (gedateerd en ondertekend; met omschrijving van het voorwerp van beroep en motivering van de ingeroepen bezwaren) beroep instellen bij de algemeen directeur van de scholengroep binnen een termijn van drie werkdagen na het overleg of nadat de beslissing van de klassenraad hen werd medegedeeld.
- De algemeen directeur stelt de beroepscommissie samen. Deze bestaat uit interne leden en externe leden. Interne leden zijn leden van de klassenraad die beslist hebben het getuigschrift basisonderwijs niet toe te kennen. Als intern lid moet in elk geval de directeur of zijn afgevaardigde in de beroepscommissie zetelen. Externe leden zijn personen die niet behoren tot het betrokken schoolbestuur en ook niet behoren tot de school die het getuigschrift basisonderwijs niet uitgereikt heeft.¹⁰

De voorzitter van de beroepscommissie wordt door de algemeen directeur aangeduid onder de externe leden.
- Elk lid van de beroepscommissie is stemgerechtigd. Bij stemming is het aantal stemgerechtigde interne leden gelijk aan het aantal stemgerechtigde externe leden. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter van de beroepscommissie doorslaggevend.
- De ouders worden door de beroepscommissie gehoord. Ook de leden van de klassenraad kunnen worden gehoord.
- De behandeling van het beroep door de beroepscommissie leidt tot
  - een gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van onontvankelijkheid wegens laattijdige indiening of het niet voldoen aan de vormvereisten
  - of een bevestiging van het niet toekennen van het getuigschrift basisonderwijs
  - of de toekenning van het getuigschrift basisonderwijs
- Elk lid van de beroepscommissie is aan discretieplicht onderworpen.

---

¹⁰ Meer details zijn te vinden in [Omzendbrief BaO 98/11](#)

Wettelijk kader

- Het resultaat van het beroep wordt uiterlijk op 15 september aan de betrokken personen schriftelijk en gemotiveerd meegedeeld, met vermelding van de verdere mogelijkheid tot beroep.
- Binnen het GO! is er na deze procedure geen verder beroep meer mogelijk.

3. Standpunt 'Uitgangspunten bij het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs'

- Het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs mag sinds 01/09/2015 enkel nog gebeuren op basis van de evaluatie van die leerplandoelen die rechtstreeks gerelateerd zijn aan de eindtermen. In de GO!-leerplannen onderscheiden we vier types doelen:
  - De doelen die rechtstreeks te maken hebben met te bereiken eindtermen (het overgrote deel van de leerplandoelen binnen de leergebieden wiskunde, Nederlands, Frans, mens en maatschappij (WO), wetenschappen en techniek (WO), muzische vorming, lichamelijke opvoeding)
  - De doelen die rechtstreeks in functie staan van *na te streven* eindtermen (leren leren, sociale vaardigheden, ICT) of ontwikkelingsdoelen (voor het kleuteronderwijs)
  - De doelen die de onderwijsverstrekker (in ons geval het GO!) *bovenop* de eindtermen toevoegt en die dus tot het basisaanbod voor alle leerlingen behoren
  - De doelen die de onderwijsverstrekker (in ons geval het GO!) bovenop de eindtermen toevoegt en die enkel *differentieel* zijn opgevat (als eventuele differentiatie voor bepaalde leerlingen - in de leerplannen van het GO! schuin gedrukt)

Enkel de eerste soort doelen zijn bepalend voor het al dan niet toekennen van het getuigschrift basisonderwijs.

	Basisaanbod (verplicht aanbod voor alle leerlingen)	Differentieel aanbod (vrijblijvend aanbod voor een keuze aan leerlingen)	Evaluatie	Getuigschrift
1. ET-gerelateerde leerplandoelen	x		x	x
2. LOET-gerelateerde leerplandoelen	x		x	
3. niet-ET-gerelateerde leerplandoelen	x		x	
4. <i>differentiële/vrijblijvende leerplandoelen</i>		X	x	

De niet-ET-gerelateerde leerplandoelen (en de LOET-gerelateerde leerplandoelen) moeten verplicht aan bod komen en geëvalueerd worden, maar niet in het kader van het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs.

De *differentiële/vrijblijvende doelen* zijn er enkel voor bepaalde (groepen) leerlingen en dienen voor die leerlingen geëvalueerd te worden, maar 'tellen niet mee' wat betreft de getuigschriften.

In het document Niet-eindtermgerelateerde leerplandoelen basisonderwijs¹¹ plaatsen we alle doelen op een rij waarvan de evaluatie niet kan meegenomen worden voor het toekennen van het getuigschrift basisonderwijs. In sommige gevallen zullen onderwijsleerpakketten die doelen wel meenemen in hun aanbod en ook in hun evaluatie in de derde graad, dus hiervoor is het oppassen geblazen.

- De klassenraad voert enkel een grondige bespreking van die leerlingen waar 'twijfel' is over het al dan niet behalen van het getuigschrift basisonderwijs en stelt een gemotiveerd dossier op.

¹¹ Dit document kan je [hier](#) vinden

Hierbij worden volgende oriënteringsprincipes gehanteerd:

- De uiteindelijke deliberatievraag die de klassenraad zich moet stellen is of de leerling realistische slaagkansen heeft in het eerste leerjaar A van het secundair onderwijs? De klassenraad oordeelt daarbij of de leerling de eindtermgerelateerde leerplandoelen in voldoende mate heeft bereikt. Het spreekt voor zich dat niet elke doelstelling in dezelfde mate zal verworven zijn.
- Indien na grondige beraadslaging de twijfel blijft bestaan, gunnen we het kind het voordeel van de twijfel
- Om op een deskundige wijze te kunnen beslissen zijn volgende vragen richtinggevend voor de klassenraad:
  - Beschikken we over voldoende gegevens om een gefundeerde uitspraak te doen?
  - Zijn de verzamelde gegevens voldoende ruim om een zicht te hebben op de totale ontwikkeling?
  - Zijn de verzamelde gegevens valide en betrouwbaar?¹²
  - Zijn de verzamelde gegevens relevant? Differentiële doelen en niet eindtermgerelateerde doelen uit de leerplannen mogen geen rol spelen bij de beslissing over het al dan niet behalen van het getuigschrift basisonderwijs.
  - Waren er externe omstandigheden die tijdelijk een negatieve invloed hadden op de resultaten (zoals bijvoorbeeld verandering in de thuissituatie, langdurige ziekte, ...)?
- Het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs mag niet uitsluitend gebaseerd zijn op de resultaten op eindtoetsen. Vorm, tijdstip, examenstress, enz. kunnen de resultaten beïnvloeden. Eindtoetsen moeten beschouwd worden als één informatiebron, naast vele andere. De resultaten op de OVSG-eindtoets bieden geen basis tot beslissingen m.b.t. het getuigschrift basisonderwijs maar dienen voor de interne kwaliteitszorg van de school. **Op basis van de OVSG-toets kan de school lessen trekken over haar onderwijskwaliteit.**¹³
- Het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs mag niet het resultaat zijn van een louter wiskundige optelsom van 'de punten' op de leergebieden van de laatste twee schooljaren. De klassenraad dient rekening te houden met het proces dat tot de resultaten heeft geleid, met de totale persoonsontwikkeling en met de mogelijkheden van het kind, niet enkel met 'de punten'.
- Daarom vinden we het belangrijk dat niet enkel de klastitularissen van de twee laatste leerjaren en de directeur deel uitmaken van de klassenraad maar ook de zorgcoördinator en eventuele andere betrokkenen die hebben ingestaan voor de leerbegeleiding, socio-emotionele begeleiding en loopbaanbegeleiding van het kind.
- Het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs mag in principe voor de ouders en het kind geen verrassing zijn. Regelmatige feedback i.v.m. het bereiken van de leerdoelen en de algemene ontwikkeling zowel naar het kind als naar de ouders toe is een essentieel onderdeel van een goede evaluatiepraktijk.
- Daarom is het aangewezen dat de rapportering aan de ouders over de vorderingen van het kind (rapporten, verslagen van mondelinge rapportering,...) zorgvuldig wordt bijgehouden in het leerlingendossier.
- De school moet kunnen aantonen dat ze voldoende inspanningen heeft geleverd om alle leerlingen de leerplandoelen in voldoende mate te laten bereiken. Het is belangrijk om interventies in het kader van leerbegeleiding bij te houden in het leerlingendossier.
- Het nemen van compenserende maatregelen mag geen invloed hebben op het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs.

---

¹² Zie visietekst 'Evalueren in het basisonderwijs' te vinden op de GO!pro website onder 'pedagogische begeleiding' 'basisonderwijs' 'standpunten, visieteksten en instrumenten basisonderwijs'

¹³ Zie omzendbrief [Ba0/2017/02](#): "Vanaf het schooljaar 2018-2019 neemt elke school op het eind van het gewoon lager onderwijs bij elke leerling een gevalideerde toets af voor ten minste drie leergebieden. De resultaten van deze toetsafnames zijn bedoeld om gebruikt te worden in het kader van de interne kwaliteitszorg van elke school"

Standpunt 'Uitgangspunten bij het al dan niet uitreiken van het getuigschrift basisonderwijs'

In het geval er dispenserende maatregelen noodzakelijk waren, deliberaert de klassenraad voor de gedispenseerde activiteiten, leergebiedonderdelen of leergebieden, of de evenwaardige doelen in voldoende mate bereikt zijn.

Bij een beslissing over het al dan niet toekennen van het getuigschrift basisonderwijs voor een leerling voor wie STICORDI-maatregelen van kracht waren, gelden dus ook de (boven beschreven) oriënteringsprincipes.